

12 — Fosil

Očiju nemam. Ali vidim. Već desetu noć sa nebesa pada užareno kamenje, slično praskavim zvezdama o kojima čuh iz priča *Ugljenisanih*. To me žarno kamenje oprlji i zgasne kraj mene, u vodnjikavoj ilovači. Čiči dok se hladi u mulju, dimi se i mre. Ne znam šta da mislim o tome. Strah me je. Da ne izgorim, da se ne zapepelim kad mi vreme nije i u panjevinu pretvorim mrtvu i mahovinastu.

U kasnu uru, sinoć, čini mi se tek što zadremah, probudilo me je klokočavo čangrljanje. Opsovah cvrljivi nakot, zevnuh i stadoh rastresati sa sebe snove i osvrtati se okolo. Iznenadih se kad nazreh kljuckanje i ubrzo osetih pljuckav bol. Počešah se malo, promeškoljih, i začuh cijuk. Zagrgolja nešto i zapišta krto. Bi to ptica, neka čudna jednokrila, što me kljunom čeprkala. Nikad takvu ne videh, te se zainteresovah sa njene nebesne pute. Na moje pitanje, koje postavih na ptičjem narečju, ona stade cvrkutati:

„Ne dođoh ti da meljem o cvatu i suši! Hej, ti, matori, crpi vodu, ukopaj se bodro! Svet se ruši!“

„Štaaaaa?!“ zabrundah dubno, u neverici.

„Jeeeeesteeeee!“ zakrešta letivša, „gori zemlja, čupavo nebo. Dođoh od zapadnih strana, jedva preleteh vetrove. Kiše se bude. Snegovi kopne. Voda, kažem ti, vatra, velim. Ukopavaj se, stari, vreme je stradanja!“

I tako ona o nekim besmislicima nastavi da poje. Mislim u sebi: luda ptičurina. Kako bejah sanjiv, pospan od lenjosti, naroguših se i oterah je. Ona poče skičati i piskati, uzlete i na mene se posra. Prokleh je, a ona, jednokrila, otperja svojim putem. I tu zaspah...

Ušiju nemam. Ali čujem. Nakon hiljadu se zima budim. Mlečno je inje po meni, grgoljavo svo, ali greje. Hrskav sam kao grom pod gromom, turoban i smočen pod sopstvenom senom, kao utvara na pustopoljini bdim. Skeleti oko mene. Slep, mlako nebo. Šta se zbiva, čudim se? Sa planine teče vatrena zmija, sporo i krivudavo useca požar. Grmi. Iz zemlje, čini se, ne iz oblaka. Potres, pa drugi. Sa mene opada inje, klimam se kao kriva vrba. I kamenje černo, ozareno, gorivše, od oblaka otkinuto. U tom jestanju nesvakidašnjem, od kojeg me svrbi jeza, eto one ptice, jednokrile raspičavke. Sleti ona nanovo, ovoga puta na lobanju delfijana kraj mene. I poče:

„Počuj ti! Kraj je svet! Pogle, ofucani, kako riga! Okeana ključa! Solis nebeski žeže! Propast!“

I zbilja, videh ja to, iako očiju nemam. I čuh još štošta o čemu nagrabulja ova ptičurina brbljiva.

„Doći će *Oni!*“ zatrubi ptica slavno.

„Koji?“ sa nepoverenjem upitah, već pomalo nestrpljiv.

„Dvonožnici koji skupljaju kamenje u kojima je gorljiva voda i mokra vatra!“

Kakvi sad dvonožnici?, počeh mudrovati. Kakvi dvonožnici, žira mu, kad na ovom svetu, koliko ja pamtim i kako jeste oduvek, samo četvoronožnih ima? I opet ću ja ptici:

„Slušaj, idi nekom panju, pa cvrkući do mile volje. Pobnavila si sa svim.“

Ona prhnu, polete i na trščanu glavu mi se posra.

Ja nemam usta. Ali mogu da govorim. Moje su reči tek struganje ivera pod munjom, šušta j lišća i sazrevanje proleća. A šta bih rekao? Stojim ovde već koliko... sedam tisuća leta? Malo je to vremena za veliki govor. I biće: ovakvi kao ja i ne trebaju govoriti. Ni slušati. No ipak, nešto me vuče da kažem: nisam ja lud! K'o da ne znam šta se čini!

Užareno kamenje? Nije nego! Ne treba meni ptica kržljava da mi kaže da sve mre. Star sam, suvišan. Prođoše leta, slasna i kasna prezrela, a do mene ne dolepša ni listak, javorov ili jasenov. Bezlišća je doba. Doba vrana i krtica. Kamenja što gori. Ček, da sastružem mrave... ček, ček! Tako... sad dalje! Vatrue štošta. Iz dubina, tutnji. Trese se negde, u ilovači i voda bubri. Ma, nije to dobra rabota! Takvo kamenje, nije to nešto svakidašnje! Ej, kamenje, a sija! Blješti, đipa, vrcka. Šušti kao šum jeseni oko mene kad menjam boje. Sad sam čađav, a rujan bejah, među rastopljeno stenje ukorenjen. Star sam. Više i ne znam šta sam.

Nemam ja ruku. Ali umem da napipam i nebesa i zemlju. Glagoljam o svemu samo kroz dodir. I o meni samom zna se kroz stomake i sečiva, hladovinu i pentranje. Pipam. Ali slutim, praznina je prevelika. U zemlji, koja hrani me, više ničega nema, ni ostataka kostiju onih koji živeše ni delanija njihovih i tvorevina. Zbilja je čudno vreme, mreškam se. Kad eto, pade ptica. Ona jednokrila, što serenda okolo. I reče:

„Zaseni me, o ti! Stižu!“

Ko stiže, grabežljivo siktanje ptičje, htedoh priupitati, kad ona crče. Crče i ubrzo je prekri mulj što se sa pobrežja ljuštio. Ako, pomislih. I treba. Nisam ti ja da se po meni kenjka!

I prolaziše dani...

Jedne se noći, nakon stotinu noći, naglo probudih. Ne uplaši me ništa, do tišine. Glibne, tmaste i kričave. Neka me groza poče tipkati po srži, skoćanjih se k'o dud u zimu i zakrzah. Kamenja usijanog više ne bi, niti munjevitih bljeskova ni potresa. Ali, opet, osetih, nešto ili neko tu je. Neko biće pre nego nebiće, jer spazih kako šmugnuše neke senke u treset među lokvanje i rogozinu. Koji je sad? Pričurino, ti li si, vaskrsla kreštalice? Ćuti taj, to nešto. Počeh ja brundati, da ga uplašim,

kad, neko siktanje procunja od onamo ka meni i začuh glasove, nikad pre čuvše:

„Akm mka mak!“

„Šta divanite, ko vam je hrastovik tres'o?"

Kad oni opet:

„Kma amk kam!“

„Kam?“ pomislih da sam razumeo, „pa eno vam kamenja koliko 'oćete!“

Zašumih okolo da im pokažem. Oni, jer sad ih jasno videh, troje plavkastih, o čuda, dvonožnika, šunjaše se okolo i kupiše kamenje pod rebra.

„Otkud vi? Je l' od preko mora?“ priupitah bojažljivo.

Oni tuve i gluve. I kupe ono kamenje. Kad eto ti ptice, iščeprka onu ilovaču oko sebe i živa izašavši, na mene slete:

„Rekoh ti da će doći. To su *Oni*, hrastu matori, ludo biće ukorenjeno!“

„Koji, ptico umrlico?“

„Oni što dolaze sa kamena iza sunca koje je iza našeg sunca i pet je puta veće.“

„A šta 'oće?“

„Tebe!“

Ja nemam srce. Ali osećam. Poda mnom je divota. *Tamo negde*, plavičasti mladunci dvonožnika, sede u mom hladu, smeju se i kušaju čudan med.